

PLAN FOR Å SIKRE ET TRYGT
OG GODT PSYKOSOSIALT
BARNEHAGEMILJØ I FREDLY
BARNEHAGE OG BOTNESTUA
NATURBARNEHAGE

BARNEHAGEÅRET 2022-
2024.

Revideres 01.06.24.

PLAN FOR DET
PSYKOSOSIALE

BARNEHAGE-
MILJØET I

FREDLY BARNEHAGE
OG BOTNESTUA
NATURBARNEHAGE

1.0 Innledning

Forebyggende arbeid mot mobbing starter i barnehagene. Ifølge Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver skal personalet sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen. En god sammenheng mellom barnehage og skole skal ivareta barnets behov for trygghet i en overgangsprosess og bidra til en trygg og god oppstart på skolen. I Fredly barnehage og Botnestua naturbarnehage skal vi ha ekstra fokus på det psykososiale barnehagemiljøet fra 2022-2024. Vi har beskrevet dette arbeidet i Årsplanen vår.

Et godt psykososialt miljø og et godt læringsmiljø legger til rette for trivsel, glede og god læring. Alle som jobber i barnehage og skole i Holmestrand skal jobbe systematisk og kontinuerlig for å kunne gi alle elever en trygg hverdag. De voksne fremstår som gode forbilder og tydelige ledere. Barn i Holmestrand skal oppleve at hverdagen i barnehage eller skole er trygg og at de opplever å bli lyttet til og tatt på alvor av omsorgsfulle og trygge voksne. Kommunen skal ha effektive tiltak som fremmer barns sosiale ferdigheter og bidrar til å forebygge, redusere og stoppe eventuell uønsket atferd tidligst mulig. Skolen og barnehagene skal gjennom systematisk arbeid og oppfølging etterstrebe å oppnå dette til enhver tid (utdrag fra Holmestrand kommunes plan for å sikre et godt og trygt læringsmiljø i barnehager og skoler).

Barnehagen skal være fri for krenkende atferd og læringsmiljøet skal virke positivt på barnas helse, trivsel og læring. I tillegg skal barna lærer å mestre eget liv og psykisk helse, ta ansvar i sosiale settinger og vise medborgerskap. Fredly barnehage og Botnestua naturbarnehage vil jobbe aktivt for å gi barna i våre barnehager en trygg og god oppvekst og jobbe aktivt for å forebygge mobbing og krenkelser, og samtidig kunne opparbeide kompetanse for å avdekke og følge opp eventuelle krenkelser/ mobbing som kan oppstå i barnehagene våre.

2.0 Mobbing og krenkelser

Barna som blir utsatt for mobbing eller trakassering er i en vanskelig situasjon. De som blir utsatt for mobbing kan raskt få forringet livskvaliteten, og risikerer alvorlig skade på både kort og lang sikt. Mobbesituasjoner har en tendens til å vare over tid, og kan føre til alvorlig skader dersom ingen stopper den.

I Fredly barnehage og Botnestua naturbarnehage definerer vi mobbing på følgende måte:

«negativ handling, gjentatt over tid og hvor det er en ubalanse i styrkeforholdet mellom den / de som utøver og den som blir utsatt for handlingene.»

Olweus (2010), Idsøe og Roland, 2017.

«Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet».

Ingrid Lund m.fl. (2015) Hele barnet – hele løpet

2.1 Lowerket

Kapittel 8 i barnehageloven og kapittel 9a i opplæringsloven skal bidra til at barn har det trygt og godt i barnehage og skole. Reglene gir elevene individuell rett og inneholder en fremgangsmåte for hvordan barnehagene og skolene skal behandle sakene på best mulig måte. Retten til et trygt og godt læringsmiljø gjelder for alle som er barn i barnehage eller elev på barnetrinn, ungdomstrinn eller videregående skole.

Reglene om barns psykososiale miljø gjelder:

- hele oppholdet i barnehage
- i timer og i friminutt på skolen
- i leksehjelp som er i skolens regi
- i skolefritidsordningen (SFO)

Reglene gjelder også når barnehagen har aktiviteter utenfor eget område/bygg, eller er i lokaler utenfor barnehagen.

2.2 Barnehagen

2.2.1 Utdrag frå kapittel 8 barnehageloven og rammeplan for barnehage.

§ 41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid - Barnehagen skal ikke godta krenkelser, og alle som arbeider i barnehagen skal gripe inn hvis et barn utsettes for krenkelser.

§ 42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt) – Alle som arbeider i barnehagen skal følge med og melde fra ved mistanke om at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Barnehagen skal undersøke saken og sette inn egnede tiltak. Barnehagen skal også lage en skriftlig plan når det gjøres tiltak i en sak. Denne paragrafen er tilnærmet lik skolens aktivitetsplikt (Opplæringsloven §9A-4), som ble innført høsten 2017.

§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen krenker et barn – Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen krenker et barn, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Hvis det er mistanke om at styrer krenker et barn, skal det straks meldes fra til barnehagens eier.

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet 2017) spesifiserer at barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap og personalet skal «forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.»

3.0 Dokumentasjonsplikt

Skolen/barnehagene må kunne legge frem dokumentasjon på interkontroll når dette kreves av råd og utvalg. Dokumentasjon for internkontroll skal også være tilgjengelig for tilsynsmyndighetene.

Det er avgjørende er om barnehagemiljøarbeidet/internkontrollen er egnet til sitt formål, som er å sikre barns rett til et godt psykososialt miljø der barnet følger seg trygge og opplever sosial tilhørighet og som fremmer helse, trivsel og læring. Det viktigst er at den viser hva som gjøres, hvordan det gjøres, hvem skal gjøre det, når det skal gjøres og hva som faktisk er gjort.

4.0 FOREBYGGENDE ARBEID I BARNEHAGEN

4.1 Forebyggende arbeid i barnehagen.

Pedagogiske medarbeidere skal sørge for balanse mellom det barnet ønsker å få til, barnets ressurser og barnets tilgang på støtte. Forskning viser at pedagoger som utøver rollen sin på en varm og tydelig måte, oppnår det beste resultatet når det gjelder barns positive tilpasning (Ertesvåg, et al. 2015). At pedagogen har en støttende og varm holdning overfor barna, er avgjørende for at barna skal utvikle positiv atferd og oppnå læring. Barns behov for trygghet og omsorg må ikke ses på som et behov som konkurrerer med læring i utdanningsforløpet – heller tvert imot.

Barnehagene arbeider aktivt forebyggende mot mobbing ved å styrke barns sosiale kompetanse.

4.1.1 Barn skal få

- God selvfølelse og et robust grunnlag for å takle motgang
- Bli bevisst sine egne og andres positive egenskaper
- Lære å sette positive grenser for seg selv og respektere andres

- Oppleve å bli verdsatt og å være en del av fellesskap og vennskap
- Få hjelp og støtte av voksne når de trenger det

4.1.2 Personalet skal

- Være tilstedeværende, varme, observerende og tydelige voksne som aksepterer og setter ord på barnas følelser
- Være gode rollemodeller i væremåte mot voksne og barn
- Fremheve barnas og personalets styrker

4.1.3 Foreldrene

- Inviteres til samarbeid for å forebygge mobbeatferd på et tidlig stadium
- Være gode rollemodeller i omtale av andre barn og voksne i barnas påhør
- Hjelp barna til å finne hensiktsmessige problemløsningsstrategier

4.1.4 Hva skal vi se etter

Både voksne i barnehagen og foreldre bør være klar over de spesifikke karakteristika som skiller mobbing fra en vanlig konflikt og erting. Blir barnet gjentatte ganger utestengt fra leken? Er det ubalanse i styrkeforholdet mellom barna som er i konflikt? Følgende tabell tilpasset etter Storey& Slaby(2013) er hentet fra «Mobbeatferd i barnehagen» av Idsøe og Roland, 2017.

Tabellen kan være til hjelp for å forstå forskjellen på mobbing og konflikt eller erting:

Vanlig konflikt	Mobbing
Likeverdige partner eller venner	Ubalanse i styrkeforhold/ ikke venner
Skjer av og til	Gjentatte negative handlinger (i et mønster)
Tilfeldig	Med hensikt/ planlagt
Ikke så alvorlig	Alvorlig, trusler om fysisk eller emosjonell skade, ekskludering fra lek, truet tilhørighetsfølelse
Samme emosjonelle reaksjoner	Sterke emosjonell reaksjon fra offer, ikke fra mobber
Søker ikke makt/ oppmerksomhet	Søker makt, kontroll, materielle ting
Prøver ikke å oppnå noe	Forsøker å få makt eller evt materielle ting (leker osv.)
Dårlig samvittighet – tar etter hvert ansvar	Ingen anger, skylder på offeret
Eventuelt problemløsning (ønske om)	Ingen forsøk på problemløsning

Erting	Mobbing
Likeverdige partner	En form for repetert, vedvarende og negativt handlingsmønster
Morsomt, vanligvis ikke skadelig/ vondt	Rettet mot enkeltindivider og skal skape frykt
Kan være forløper for mer alvorlige negative handlinger	

Tabellen er et godt hjelpemiddel, det er allikevel viktig å huske at barnets opplevelse skal alltid ligge til grunn.

4.1.5 Hvordan avdekke mobbing.

- Personalet er til stede i lek, samtaler med barna og rettleder til hensiktsmessig konfliktløsning.
- Observasjon og kartlegging av barn/barnegruppa og miljøet i barnehagen jevnlig.
- Barnesamtaler, en til en eller i en liten gruppe.
- Foreldresamtaler.

4.2.1 Hvordan avdekke mobbing/krenkende atferd

Mesteparten av mobbing forgår uten at det er voksen til stede. Mobbing kan være vanskelig å oppdage og mange av de som opplever mobbing sier ikke i fra at det forekommer. De voksne må derfor være tilstede og aktive på flere områder for å kunne avdekke mobbing.

5.0 Hvordan løser vi sakene.

Barnehager og skoler i Holmestrand skal være mobbefrie. Det setter krav til at saker løses raskt, og at de ansatte kan gå konstruktivt inn for å løse mobbesaker. Dette avhenger av klare og tydelige rutiner.

De som blir mobbet skal oppleve ansatte som er ivaretagende, trygge og tydelige. De skal bli hørt og barnets beste skal være retningsgivende. Den som mobber skal møte ansatte som klart tar avstand fra det som er gjort, men som viser eleven respekt og har forventninger om endret atferd. Alle involverte foresatte skal oppleve ansatte som viser dem og deres barn respekt.

Artikkel 12 i barnekonvensjonen gir barn rett til å uttale seg om alle forhold som berører dem. I saksbehandling skal vi undersøke hva som er barnet syn, og vi skal tillegge barnets synspunktene vekt i samsvar med alder og modenhet. Barnet har ingen plikt til å uttale seg.

Artikkel 3 fastsetter at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn. Barnets beste-vurdering kan oppsummeres med at vi skal vurdere-vektevise(dokumenterer)

5.1 Barnehage

Alle involverte i personalgruppa har et ansvar for å bidra i prosessen med utarbeidelse og gjennomføring av tiltaksplanen. Det skal skrives referat fra alle møter.

5.1.1 Når det meldes at barn mobber

	Tiltak	Ansvar	Dato / signatur
1	Personalet skal gripe inn med en gang hun/ han oppdager mobbing i barnehagen.	Den som observerer mobbing	
2	Snakk med barnet om det som har skjedd. La både mobber og den som er krenket komme med sin versjon. La barna komme med forslag til løsninger. Personalet veileder til hensiktsmessige konfliktløsninger.	Den som står barnet nærmest eller har sett hendelsene	
3	Personalet skal informere de andre på avdelingen på avdelingsmøte. - Hvor lenge har mobbingen pågått? - Hva har barnet/ barna gjort? - Hvordan har personalet forholdt seg? - Hvilke konkrete tiltak gjøres på avdelingen / gruppa – straks og på sikt.	Personalet	
4	Utarbeide en handlingsplan med tiltak som skal gjennomføres. Fristen for iverksetting av tiltak er 5 dager.	Pedagogisk leder m/ avdelingspersonalet	
5	Informere styrer, drøft videre tiltak	Pedagogisk leder	
6	Samtale med foresatte til begge parter, hver for seg eller sammen La foreldrene komme med forslag til tiltak og videre arbeid Hjem og barnehage hjelper barna til å finne hensiktsmessige problemløsningsstrategier - Bli enige med foresatte om tiltak som iverksettes - Hva skal de ulike parter bidra med? - Bli enige om kommunikasjonsform.	Pedagogisk leder / styrer	

	- Lag en skriftlig handlingsplan.		
7	Sikre at personalet har nødvendig informasjon og følger opp saken i hverdagen. Observerer og fører logg som tas med på avdelingsmøter	Pedagogisk leder/ansatte	
8	Evaluere tiltaksplan på etter 1-2 uker/ på hvert avdelingsmøte <ul style="list-style-type: none"> - Fungerer iverksatte tiltak? - Behov for justeringer? - Eventuelt nye tiltak - Evt. ta det opp i lederteam for råd og hjelp. Vurderinger og samtaler i personalgruppa bør skje kontinuerlig til saken er løst.	Pedagogisk leder	
9	Søke råd og veiledning fra PPT, Barne- og Familiesenteret eller andre ressurser	Styrer/ pedagogisk leder	
10	Oppfølgingssamtale med foresatte til begge parter, evt felles foreldremøte for alle involverte barn.	Pedagogisk leder/ styrer	
11	Mobbesituasjonen følges opp inntil den opphører helt. Arbeide strategisk forebyggende slik at barna ikke kommer i disse rollene igjen.	Pedagogisk leder/ styrer	

§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom saken gjelder ansatte:

Dersom meldingen gjelder mobbing av eller blant ansatte, henvises det til HMS, varslingsrutiner for ansatte.

5.2.3 Når det varsles at en ansatt mobber eller krenker

Det er uakseptabelt at en som jobber i barnehage eller skole krenker barn. Det medfører et grovt brudd på tilliten som barna, foreldrene og samfunnet skal ha til de voksne som jobber i barnehage og skolen. Særlig siden de som jobber i barnehage og skolen skal hindre at barn blir krenket og sørge for at alle barn har et trygt og godt læringsmiljø. Den voksnes makt gjennom sin rolle og sin profesjonelle stilling gjør at maktforholdet er svært skjevt.

Det er ikke barnets subjektive oppfatning alene som avgjør om en ansatt har opptrådt krenkende. Ytringer som er en del av et akseptabelt sosialt samspill, skal ikke regnes som krenkelser. Barn kan bli irettesatt av voksne eller opplever uenighet med voksen uten at dette vil være en krenkelse.

Den skjerpende aktivitetsplikten der en som arbeider på skolen krenker en elev, handler om hvem de ansatte skal varsle, hvor raskt de skal varsle og hvor raskt saken skal undersøkes. (oppl.§ 9a-5)

	HVA SKAL GJØRES?	OPPGAVER	ANSVAR	FRIST
1.a	Melde fra til styrer/rektor	Den <i>ansatte</i> som får mistanke eller opplysning om mobbing fra ansatt, melder fra	Ansatt	Så raskt som mulig
1.b	Melde fra til styrer/rektor	<i>Barnet</i> som har vært utsatt for mobbing/krenkede atferd melder fra til en voksen som melder til rektor. Ev. at eleven melder selv til rektor	Barnet/den voksne som får informasjonen	Så raskt som mulig
2.	Melde fra til barnehage-/skoleeier	Diskutere situasjonen og lag en plan for undersøkelse. Dokumenteres i logg	Styrer/rektor	Så raskt som mulig
	Vudere strakstiltak	Beskytte den som er krenket/mobbet. Barnets beste vurderinger, må dokumentes	Styrer/rektor i samråd med skoleeier	Så raskt som mulig.
	Snakke med barnet som har opplev krenkelse eller blitt mobbet	Samtale som dokumenteres.	Pedagogiskleder/ kontaktlærer (annen omsorgsperson) styrer/rektor	Så rask som mulig
	Informere barnets foresatte	Det avholdes eller avtales et møte snarest med	Styrer/rektor	Samme dag som eleven

		foresatte. Dokumenteres		
3.	Vurdere mistanken, og undersøke	Loggføre Involvere færrest mulig	Styrer/ektor	Så raskt som mulig
	Informere den ansatte om klagen	Samtale med styrer/ektor. Ansatte skal/kan ha med tillitsvalgt. Samtalen dokumenteres. Den ansatte får komme med sin versjon av saken.	Styrer/ektor og pedagogiskleder inspektør for trinnet.	Innen 5 virkedager
4.	Utarbeide tiltaksplan	Innhold: ansvars- og arbeidsfordeling ut fra alvorlighetsgraden i meldingen	Styrer/ektor/skoleeier/den ansatte. Den ansatte kan ha med tillitsvalgte.	Så raskt som mulig
5.*	Videre oppfølging som personalsak		Styrer/ektor/skoleeier/HR	

*Arbeidsgiveransvaret

Barnehageeier og styrer/ daglig leder skal også ivareta den ansatte og dennes rettigheter. Dette gjelder både god informasjon og rett til å uttale seg med bakgrunn i det som er fremkommet i saken. Oppfølgingen vil bero på den informasjon barnehageeier og styrer/ daglig leder tilegner seg i saken.

REFERANSER:

Lov om barnehager § 41, § 42 og § 43 januar 2021
Rammeplan for barnehager, kap 1, 3 og 4
Miljø og helse i barnehagen, § 12
Personopplysningsloven § 2,

Lagring av relasjonskart og foreldresamtaler skal skje i sikkert elektronisk eller låsebart arkiv.

Samtaler underskrevet av foreldre og ansatte lagres for ettertiden, mens ansattes notater oppbevares inntil 1 år.

https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/aktivitetsplikt/#https://www.udir.no/globalassets/upload/laringsmiljo/5/arbeid_mot_mobbing_veileder_bm.pdf

<https://www.udir.no/globalassets/filer/regelverk/rundskriv/veiledning-til-bruk-av-barnekonvensjonen.pdf>

LITTERATURLISTE

Digitale ressurser:

- www.udir.no
udir.no/nullmobbing
- Trygg i Fellesskap modellen: <http://modellen.tryggifjell.no/>
- Dialogmodellen, ressurser til gjennomføring av samtaler mellom barnet, kollegaer og foreldre.
<https://dialogmodellen.no/>.
- https://www.bufdir.no/Foreldrehverdag/Selvfoelse_hos_barn/

Ressurser om digital mobbing og digital kompetanse

Det finnes flere ressurser til barnehager og skoler som vil jobbe med digital mobbing og digital kompetanse:

- [Digital mobbing – Læringsmiljøsentret](#)
- [Barn og medier – Medietilsynet](#)
- [Dubestemmer.no – personvern og nettvett for barn og unge](#)
- [Superetterforskerne – digital kompetanse i barnehagen](#)

Faglitteratur/ materiell

- Stortingsmelding 6 Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/>
- Mobbeatferd i barnehagen, Ella Cosmovici Idsøe og Pål Roland, Cappelen Damm AS, Oslo 2017
- Mobbing i barnehagen, Mai Brit Helgesen (red), Universitetsforlaget, Oslo 2014
- Ingrid Lund m.fl. (2015) Hele barnet – hele løpet <https://tidliginnsats.forebygging.no/Rapporter/Hele-barnet-hele-lopet-Mobbing-i-barnehagen/>

- Innenfor og utenfor- barns relasjoner, voksnes ansvar, Margareta Öhman
- Barnestemmen, Vonde hemmeligheter – et enkelt verktøy til vanskelige temaer, Sølvi Schei
- Psykologisk førstehjelp for barn, 8-12 år (kan forenkles til mindre barn) eller Grønne tanker – glade barn, 4-7 år (eske), Solfrid Raknes, Gyldendal
- Steg for steg, eller Småsteg (ny utgave i 2014), Prosocial, Infovest
- SMART smartoppvekst.no
- Være Sammen <https://sosempplan.no/modeller-og-verktoy/vaere-sammen/introduksjon-til-vaere-sammen/>

Anbefalte barnebøker

- Mathias er alene, Ingrid Lund , Cappelen
- Kunsten å møte en bjørn, Camilla Otterlei, Mangschou
- Første dag for Amina, Paul Leer-Salvesen og Lisa Sollenberg, Gan Ascherhoug
- Den beste bursdagen, Linda Palm og Johanna Lundqvist Björn, Gan Aschehoug
- Sint og glad i barnehagen, Solfrid Raknes, Gyldendal
- Skal vi være venner? Sara og Rune lærer om sosial kompetanse, 4-8 år, Käte From og Rikke Mølbak, Gyldendal
- Hvem er sint? Stina Wirsèn, Gyldendal
- Bo blir til overs, Morten N Pedersen, IKO-forlaget AS
- Hengeøre, Dick Bruna, IKO-forlaget AS

Vedlegg:

Skjema for foreldresamtale

Sjekkliste- barnehagens miljø (kun for personalet).

Relasjonskartlegging (kun for personalet).

Aktivitetsplan mot mobbing i barnehagen

Møtedato:	
Tilstede:	Ansvar:
Hva er barnets styrker	
Situasjonsbeskrivelse/ hendelse	
I følge avtalen forplikter vi oss til følgende tiltak (barnehage):	
I følge avtale forplikter vi oss til følgende tiltak (foresatte)	
Oppfølging av avtalen /ny avtale	
Referat fra møtet:	
Underskrift foresatte:	
Underskrift pedagogisk leder:	
Underskrift styrer:	

--

Mal referat foreldresamtaler ved bekymring	
Skjemaet kan brukes for planlegging av innsatsen for et barn i samarbeid med foreldrene, og som grunnlag for referat etter en foreldresamtale	Ansvar
Tilstede i samtalen:	
Bekymringen for barnet skyldes:	
Hvilken endringer ønskes for barnet eller barnets situasjon:	
Hva kan foreldrene gjøre:	
Når skal neste møte mellom barnehagen og foreldrene være:	
Hva skal være oppnådd innen neste møte:	
Er det avtalt samhandling med andre (helsestasjon barnevernstjenesten, psykisk helsetjeneste for barn og unge, ppt fastlege eller andre)	
Annet:	

